

VISITAS I STORFJORD SOKN I NORD-TROMS PROSTI I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME 04.-10. SEPTEMBER 2023

Kjære Storfjord menighet.

Visitasen her i Storfjord har vært en flott opplevelse for meg som biskop. Jeg og følget mitt; prost Svenn A. Nilsen og rådgiver Jon Marius Kobro Hammer har blitt mottatt på en gjestfri og åpen måte. Det er vi veldig takknemlige for!

Det er over 9 år siden sist det var visitas i Storfjord. Det var like før jeg ble vigslet til biskop. Pandemien har noe skyld for at det har gått så lang tid siden sist. Jeg har nå vært på visitas i nesten alle menighetene i bispedømmet vårt, og starter på andre runde _allerede om et par uker.

Selv om jeg ikke har vært på visitas her før, er dette langt fra første gang jeg er her. Som så mange andre, kjører jeg ofte gjennom kommunen. Men jeg husker med stor glede tilbake til 1. september 2015, da Karl Johan Bjørgve ble vigslet til prest. Kanskje slikt kan komme til å gjenta seg....

Når biskopen er på visitas i en menighet, viser det at menigheten tilhører et større fellesskap: den verdensvide kirke, Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. Som biskop skal jeg ha tilsyn med menighetene og de ansatte, og jeg har et særlig oppdrag i å ha tilsyn med dem som er vigslet til kirkelig tjeneste.

Ordet visitas betyr egentlig besøk. Visitasen gir oss mulighet til å se hverandre, til å se menighetens liv og virke, men også til å sette søkelys på særlig viktige oppgaver i soknet, og til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre. Hensikten med visitasen er å oppmuntre og inspirere, og sammen se på muligheter og oppgaver i tida fremover, se menigheten, de ansatte og de frivillige.

I forkant av visitasen har prosten tidligere gjennomført en kontorvisitas med befarings av bygg og kontorforhold, samt forberedt visitasen sammen med stab og menighetsråd. Dette har gitt meg et utgangspunkt for denne visitasen.

Det viktigste for meg er å møte mennesker, og det har vært mange gode møter. I løpet av uka har vi truffet både ansatte og frivillige medarbeidere. Det oppstår sterke inntrykk fra møter som jeg vil bære med meg lenge etter visitasen; møter med enkeltpersoner, fellesskap og tanker om kirkas fremtid i Storfjord. Dette er den siste dagen av denne visitasen.

Visitasen har hatt som tema «Kirke i en trespråklig kommune». I Storfjord er «de tre stammers møte» tydelig til stede i dagliglivet. Jeg ble fortalt av omtrent 40 prosent av skoleelevene får undervisning i samisk, finsk eller kvensk. Dette vitner om at kontakten med Finland og det grenseløse Sapmi er utbredt blant Storfjordingene både i dag og fra eldre tider. Dette er en naturlig følge av geografien med trafikken opp Skibotndalen og over vidda. Og Skibotnmarkedet har fra gammelt av vært en møteplass som tiltrakk seg mennesker med ulike språk og kulturer..

Som biskop i Nord-Hålogaland har jeg et særskilt ansvar for nordsamisk språk og kirkeliv. Noe av det første jeg gjorde da jeg tiltrådte som biskop var å pålegge bruk av samisk språk i alle forordnede gudstjenester i Nord-Hålogaland bispedømme, som tilsvarer det nåværende fylket Troms og Finnmark. Likeså oppfordret jeg til bruk av kvensk språk i gudstjenester der det er naturlig. Og jeg har krevd bruk av samisk og kvensk språk og kultur i

trosopplæringstilbudet i de menighetene der dette er naturlig. Kvensk språk og kirkeliv har jeg også viet mye oppmerksomhet de senere år. I fjor utga Nord-Hålogaland bispedømmeråd en kvensk salmebok, og den har fått egen hylle bak i denne kirken.

Inntrykk fra visitasen

Dere har dyktige, høyt kompetente og engasjerte ansatte og frivillige medarbeidere i menigheten. Det er det grunn til å være takknemlig for. Gunnar Grundetjern er nyansatt som «prest under utdanning» i menigheten, men kommer fra stillingen som kirkeverge og bidrar derfor med nyttig kontinuitet. Så har dere kombinert stillingene kantor og trosopplærer for å kunne tilby full stilling. Og den rollen fyller Fredrik Lantz på en flott måte. Han har startet 5 kor fra barnehagealder til voksne og har et engasjement som er imponerende. Kirketjener Svetlana Eriksen er på ferie, så henne har jeg ikke fått møte. Graver og kirketjenervikar Aleksander Bentsen er et ungt friskt pust i staben og har god kontroll på det praktiske. I oktober tiltrer Rita Molberg som kirkeverge. Med full bemanning håper jeg dere får en ro og en bedre mulighet for kontinuitet i utviklingen av menighetslivet.

Kontorforholdene ble påpekt i forrige visitas. Den gang satt de ansatte spredt på 3 lokaliteter. Nå er dere samlet i ett bygg. Men dessverre er det så lydt mellom rommene at det er ikke godt å ha konfidensielle samtaler der.

Hvilke møter har vi så hatt under visitasen?

Tirsdag hadde vi møter, først med staben og deretter med menighets- og fellesrådet.

Jeg fikk en innføring i arbeidsforholdene og det var mye glede og takknemlighet over samhandlingen i staben og de siste års utvikling i arbeidet i menigheten. Dette gjelder særlig korarbeidet. Samtidig er det en sorg at Skibotn bedehuskapell, som eies av den læstadianske forsamling, ikke kan brukes til forordnede gudstjenester. Der holdes det for tiden kun begravelser, og skolegudstjeneste før jul. Gudstjenestene i Skibotn holdes enten utendørs eller på Møteplassen. Men når menigheten ikke slipper til i bedehuskapellet, synker oppslutningen om gudstjenestene drastisk.

Mange menigheter har misjonsengasjement knyttet til misjonsavtale med en eller flere misjonsorganisasjoner. Det hører med til det å være kristen menighet å arbeide for at flere mennesker, både nær oss og langt borte, skal bli kjent med Jesus. Og det hører også med å ha kontakt med andre kristne – også dem som er langt borte. Vi trenger å se at Guds folk finnes på hele jordkloden! Storfjord menighet har ikke etablert noe slikt samarbeid.

Det er mange ønsker om vedlikehold av Storfjord kirke, mer egnede lokaler for kontor og menighetsarbeid, og ikke minst utvidelse av kirkegården på Hatteng. Her er det kun graver til et drøyt år fremover i forhold til forventede begravelser. Videre er det et uutnyttet potensiale med en tjenesteytingsavtale med kommunen i forhold til bruk av maskinpark og ansatte, og annet samarbeid.

Onsdag møtte jeg skoleelever både på Skibotn og på Hatteng skoler. Det er alltid et høydepunkt for meg å møte de yngre generasjoner og høre hva de er opptatt av. Elevene hadde forberedt seg godt og stilte mange kloke spørsmål som jeg svarte på så godt jeg kunne. Jeg spurte elevene i Skibotn om jeg skulle bruke Karasjok-kofta mi på dette møtet, eller den mer formelle «surtout» som vi biskoper har. Jeg fulgte et klart råd fra Skibotn!

Jeg var også innom Språksenteret i Storfjord. Det var oppløftende å høre om historien bak etableringen og driften av språksenteret. Det startet opp i 2010 som det første trespråklige språksenter i Norge. Jeg ble orientert om de allsidige aktivitetstilbudene og kursmateriellet som språksenteret står bak. Det var en øyeåpner at praktiske kurs som partering av reinskrott, sløyning og foredlig av fisk, doudji og lignende var blant aktivitetene med størst oppslutning. Praktisk tilnærming til anvendelse av språk og kultur. Språksenteret arrangerer kurs for alle klassetrinn på skolen. Her prates alle språk om hverandre. Dette er praktiske grep i gjenopprettelsen av ødelagte fellesskap i forsoningsprosessen. Språksenteret er også opptatt av forholdet til kirka, og den årlige samisk-norske gudstjenesten i oktober er en god arena som viser at man ønsker å ta vare på arven fra fedrene og føre kristne trosuttrykk og tradisjoner videre.

Jeg tror språksenterets arbeid både gir god formidling av språk og kultur, og samtidig er det svært verdifullt i den forsoningsprosessen som er så nødvendig og viktig hos oss her nord.

Onsdag kveld fikk jeg delta på korøvelse med barnekorene og Storfjord kirkekor. Jeg lot meg imponere av kvaliteten på de sangtekniske øvelsene og klangen i korene. Arbeidet med barnekor er også viktig trosopplæringsarbeid. Her får barna bli bedre kjent med den kristne tro, gjennom sang og masse annen aktivitet. Jeg var søkk-imponert!

Og i gudstjenesten i dag fikk vi jo alle høre de gode korene i menigheten.

Torsdag startet med et møte med kommuneledelsen. Det ble en god samtale om samarbeidet mellom kirken og kommunen som viktige samfunnsaktører i Storfjord. Jeg utfordret kommunen til å vurdere å innlemme presten i kommunens beredskapsråd. I dag blir presten tilkalt til kriseteam ved behov. Videre utfordret jeg kommunen på kontorfasilitetene som ikke er tilfredsstillende. Det finnes ikke egnede tilgjengelige lokaler i dag, men kommunen vil se på bøtende tiltak i forhold til lydisolering. De lovet å holde kontakt med ny kirkeverge om dette. Jeg utfordret også kommunen til et samarbeid om bruk av fellesrådets gravemaskin og graverfunksjon. Kommunedirektøren henviste til en intensjonsavtale om å løse de praktiske forhold rundt dette og tilstrebe av en skriftlig avtale rundt gravetjenester.

Deretter besøkte vi Ungdom i Oppdrags senter på Borgen. Vi fikk en innføring i deler av arbeidet de driver og har drevet med evangelisering i Sibir og på Grønland. Vi fikk også møte høstens kull med elever på disippeltreningsskolen og ble smittet av deres brennende engasjement for utbredelsen av evangeliet. Borgen har en viktig posisjon i Storfjord. Mange mennesker har fått et åndelig miljø og utrustning der. Jeg setter stor pris på den store innsatsen med «Bibelen til alle», et arbeid som jeg som biskop med glede er med og stiller meg bak. Etter at vi fikk ny samisk Bibel i 2019, deler man ut både samisk og norsk bibel.

Så gikk ferden til Åsen omsorgssenter. Jeg besøker alltid omsorgsinstitusjoner når jeg er på visitas. Gunnar Folden Grundetjern holdt andakt, og så ble det ønskekonert av salmer, og jeg fikk hilse på en del beboere. Det er rørende å se hvordan de salmene man lærte som ung sitter som støpt og proklameres høylydt selv om sansene er svekket.

Visitasen ble avsluttet med det vi i programmet kalte lunsj med bålukt. Vi fikk en liten omvisning på gården til Thomas Seppola. I tillegg til gode historier fikk vi servert nydelig bidos, hjemmelaget ripssaft, kake og bålcaffe i lavvuen.

Gjennom visitasen har jeg merket meg disse særlige utfordringene for Storfjord menighet:

1. Dere har en krevende økonomi. Jeg vil anbefale fellestråd og kommune om å utarbeide en tjenesteytingsavtale. Dette vil kunne gi bedre forutsigbarhet, og forhåpentligvis kan det også bidra til felles utnyttelse av ressurser.
2. Dere har lite tilfredsstillende kontorlokaler. På lengre sikt utfordrer jeg dere i samarbeid med Storfjord kommune om få bedre egnede lokaler for ansatte, møtevirksomhet og menighetsaktiviteter. På kort sikt må det snarest settes i verk bøvende tiltak med tanke på lydisolering, slik at man kan holde fortrolige samtaler usjenert.
3. Det er en stor sorg at menighetens gudstjenester ikke kan holdes i Skibotn bedehusapell som har en viktig plass i mange menneskers liv i Skibotn generelt og Storfjord med omegn generelt. Ifølge gjeldende forordning skal gudstjenestene holdes i Skibotn bedehusapell. Vi bryter forordningen når det ikke skjer. Det er Den læstadianske forsamling som setter vilkår for utleie, gjennom sine vedtekter. Vi har tidligere hatt møter for å løse utleiesituasjonen uten at det førte frem. I påvente av en løsning på tilgangen til bedehusapellet, utfordrer jeg Storfjord menighet til å finne et godt alternativ. Enten det innebærer innredning og pynting av Møteplassen eller andre lokaliteter. Prosten og biskopen bistår gjerne med rådgivning rundt dette.
4. Jeg utfordrer menigheten – det menighetsrådet som velges i dag og i morgen – til å etablere et misjonsprosjekt. Vår misjonsrådgiver på bispedømmekontoret bistår gjerne med å finne et aktuelt prosjekt, og å etablere et samarbeid med en misjonsorganisasjon.

Det er 9 år siden forrige visitas. Trolig går det bortimot like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte. Prosten skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknet, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Som et siste og viktig punkt: i dag og i morgen er det valg. Jeg kommer mer enn gjerne med en oppfordring om å stemme, ikke bare på kommune- og fylkestingsvalget, men også på valget til menighetsråd og bispedømmeråd. Og her er aldersgrensa 15 år. Altså: de som er konfirmert i år har stemmerett!

Til slutt: Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med. Jeg vil rette en stor takk til menighetsrådet, de ansatte og prosten for god tilrettelegging av visitasen. Takk for gode dager sammen!

Mitt ønske er at dere må samarbeide godt og ta vare på hverandre.

Guds rike velsignelse over tider som kommer.